

Isen paa den Tid maa være aldeles borte længere ude; den kommer dog igjen ved fjerde Tænding, og ligger da til Udgangen af femte Tænding. Storisen kommer i det Hele taget meget forskjelligt; flere Aar kunne hængaa, uden at der ses Is langs Kysten, kun med Paalandsvind kommer den da ind til den. Om Efteraaret kan Havet være i stærkt Oprør, men om Isen end ikke tidligere har været ved Kysten, kommer den dog dertil ved den korteste Dag eller i Løbet af første Nytænding.

Om Vinteren tillægges Fjorden med Is, til Dels ligeledes Strækningerne inden for den Mængde Øer og Skær, der paa de fleste Steder findes langs Kysten; men hvor saadanne ikke findes, er Havet kun tillagt, naar Isen ligger uden for Kysten, og den bryder op, saa snart der kommer Fralandsvind. Islægningen begynder ved Nytænding efter den korteste Dag, og man kan være sikker paa, at Vinterisen bryder op ved tredje Tænding.

Kyststrækningen indtil Tingmiarmiut kan i Almindelighed befares med Konebaad fra April til Oktober, og en Rejse fra Igdlosuarsuit (efter Beskrivelsen liggende ved Bernstorffsfjorden paa Graahs Kaart 63³/₄° n. Br.), til Ilua og tilbage til førstnævnte Sted, vil, naar man ikke opholder sig under Vejs for Fangstens Skyld, kunne gjøres fra Maj til Avgust. Der gives nemlig ingen farlige Steder, som skulle passeres paa denne Vej, undtagen ved Puisortok-Isblink, medens man derimod uden Fare kan ro langs Kolbergerhejde-Isblink.

Rejsen om til Østkysten vil bedst kunne foretages gennem det sydligere Sund, da der i Ikerasarsuk (Prins Kristians Sund) er meget stærke Strømninger, som farliggjøre Konebaadssejladsen, naar der er Is. Inuk er 5 Gange (det er den tredje Gang, at han er i Ilua) gaaet igjennem det sydligere Sund, hvilket han mener vil kunne passeres fra April til Slutningen af September.

Slæderejser vil for det meste kunne udføres fra

Januar til Marts, og lange Strækninger kunne da befares, men kun paa de Steder, hvor Øer danne et Værn uden for Kysten. Enkelte Aar er der, som oven for omtalt, slet ingen Islæg, men dette gjælder dog, saa vel som alt hvad Inuk fortalte, kun for Egnen indtil Umivik. Nordligere skal man bruge Hundeslæder langt mere, da saa godt som al Vinterfangst dér sker fra Slæde. Spandet bestaar gjerne af 6 Hunde, og man kjører hurtigere, end en Kajakmand kan ro.

Inuk har hverken hørt eller set noget til evropæiske Ruiner paa Østkysten, medens der derimod findes Varder paa mange fremspringende Pynter, og han har hørt Tale om, at der paa høje Fjælde skal findes Teltpladser, som ikke ere byggede af Grønlændere. Skibe have efter hans Sigende aldrig vist sig uden for Kysten, og han har heller ikke hørt tale om saadanne.

Inuk, der rimeligvis vil kunne træffes ved Tingmiarmiut, er meget villig til at være en Expedition behjælpelig f. Ex. med at følge som Vejviser, naar der er en Tolk med, og han vil ogsaa skaffe Hunde, hvilket han siger er meget let, da de overalt ere Handelsvare.

Østlændingernes Baade ere gennemgaaende mindre end de, der bruges paa Vestkysten. Dimensionerne paa Inuks Baad vare:

Længden	14 Al.	6 Tom.
Største Bredde i Bunden . . .	1 —	12 —
” ” foroven	2 —	” —
Højden	1 —	4 —

og en saadan Baad vil vel kunne lade mindst 3000 Pd.

Han gjorde Indtryk af ikke at sige andet, end hvad han vidste med Sikkerhed, og dette blev stadfæstet derved, at Missionærerne ved Friederichsthal, saa vel som flere andre, til hvem jeg havde henvendt mig om Oplysninger angaaende Østkysten, have faaet de samme Underretninger som jeg, til Dels fra andre Kilder.

Det internationale afrikanske Selskabs Virksomhed,

af O. Irminger, Kaptajn i Flaaden.

For fire Aar siden blev, som man véd, det afrikanske internationale Selskab stiftet i Brüssel. Kong Leopold II af Belgien har Æren af at have givet Stødet hertil, og under hans Auspicier er det, som han selv har udtrykt sig, „lykkedes at bringe et Civilisationens Korstog i Stand til Afrikas ukjendte Indre“. Paa begge Sider af Atlanterhavet har der i forskjellige Lande dannet sig Komiteer,

som virke for at skaffe Pengemidler til det internationale afrikanske Selskabs Brug, men forrest i Rækken af Bidragydende staar Belgien, og det i en saadan Grad, at det næsten er med Rette, naar man flere Steder kan se de af Selskabet udsendte Expeditioner kaldte „de belgiske“. I den korte Tid, i hvilken Selskabet har virket, er der nemlig i Belgien alene allerede blevet indsamlet 700,000

Frank, og, som vi skulle se i det følgende, har Belgien ogsaa i Menneskeliv betalt et ret klækkeligt Kontingent. Det er Selskabets Formaal videnskabelig at undersøge Afrikas ukjendte Indre og at aabne det for Omverdenen samt af al Magt søge at virke for Udryddelsen af Afrikas Landeplage, Slavehandelen, og den dermed følgende forfærdelige Menneskejagt. Det er et stort og ædelt, men paa samme Tid i højeste Grad møjsommeligt Maal, man har sat sig, uden nogen som helst egennyttig, politisk Bagtanke, og man vil søge at naa det gjennem Udsendelsen af rejsende og Oprettelsen af Stationer, som man foreløbig har tænkt sig at grundlægge ved at bruge Sansibar eller rettere Kysten over for denne Ø samt Kongoflodens Munding som Udgangspunkter. Stationerne ved Kysten og i det Indre skulle dels tjene de rejsende som Støttepunkter og dels blive Arnesteder for Udbredelsen af Civilisationen. Ihvorvel det paa ingen Maade er Hensigten at udelukke det religiøse Element, for hvis høje Betydning Selskabet selvfølgelig har et aabent Øje, maa det dog siges, i det mindste foreløbig, særlig at være Selskabets Opgave at paavirke de indfødte ved Mænd, der snarere maa betegnes som dannede Handlingens Mænd end som Ordets Forkyndere. Det er særegne Gaver, der kræves af de Mænd, som skulle knyttes til Virksomheden paa Stationerne, thi de indfødte maa fremfor alt tages med det gode; de maa overbevises; ere de syge, maa de kunne helbredes, og der maa paa Stationerne findes Haandværkere, Agerbrugere o. s. v., foruden Mænd, der ere i Stand til at gjøre Fyldest i videnskabelig Henseende. Kundskaben maa i det Hele i Afrika som overalt i den øvrige Verden i Tidernes Løb med uimodstaaelig Magt overvinde Uvidenheden; den civiliserede hvide Mand maa drage den vilde hen til sig og derved op til sig, og Negeren kan og maa lære at indse, at den regelrette Handels Goder ere langt at foretrække for den grulige Tilstand, hvori Slavehandelen har styrtet vidstrakte, herlige Egne i Afrika.

Den første af det internationale afrikanske Selskabs Expeditioner, den *Cambierske*, blev afsendt i Aaret 1877. Den skulde fra Sansibar trænge frem i Retning af Tanganjika Søen og om mulig oprette en Station ved det fra Livingstones, Camerons og Stanleys Rejser velkjendte Punkt, Nyangve, der ligger ved Kongofloden, omtrent midt imellem Øst- og Vestkysten. Den belgiske Kaptajn Crespel var Expeditionens Leder, og han blev ledsaget af Kaptajn Cambier, Dr. Maes som Naturforsker og af den erfarne Østriger Ernst Marno, som havde rejst meget i de øvre Nillande. Des værre fulgte det ene Uheld efter det andet denne med store Bekostninger og yderst omhyggelig udrustede Expedition. I December

1877 vare Expeditionens Deltagere samlode i Sansibar, men allerede i Januar 1878 døde Dr. Maes af Solstik. Som man véd, volder Transporten, der i disse Egne af Afrika udføres af en stor Skare Dragere, de afrikarejsende de største Kvaler, og da en engelsk Missionær netop kort før Crespels Ankomst til Sansibar med Held og uden at træffe Tsetsefluens havde anvendt den sydafrikanske Bøffelkarre paa en Rejse til Mpvapva, som ligger omtrent 40 danske Mil inde i Landet, et Held, der des værre blev enestaaende, vilde Crespel foretage en kort Rekognoseringsexpedition for personlig at høste Erfaring om det saare vigtige Transportspørgsmaal. Da Crespel imidlertid i nogen Tid havde været meget lidende, tiltraadte Cambier og Marno uden ham i Slutningen af Januar Rekognoseringen, under hvilken man snart kom paa det rene med, at Bøffelkarren ikke lod sig anvende. Den 5te Marts naaede de to rejsende tilbage til Kysten. Crespel var imidlertid død den 24de Januar paa Sansibar.

De to Dødsfald forsinkede selvfølgelig den egentlige Expeditions Afgang fra Kysten og dertil kom, at Marno, dels af Sundhedshensyn og dels, som det synes af Utilfredshed, trak sig tilbage fra Expeditionen og rejste hjem. Der blev nu som nye Deltagere til Sansibar afsendt Løjtnant *Wautier*, der havde deltaget i det mejicanske Felttog og Dr. *Dutrieux*, som i længere Tid havde levet i Kairo. Den 28de Juni 1878 brød Wautier op i Spidsen for en Karavane, bestaaende af 80 Sansibarmænd og 325 indfødte fra Unjamvesi, hvilke Stanley omtaler som fortræffelige, modige og lydige Dragere, naar de blive godt, men strængt behandlede. Den 11te Juli stødte Wautier sammen med Cambier og Dutrieux, der vare rejste i Forvejen. Snart skulde der imidlertid møde Expeditionen et stort Uheld; thi en skjønne Dag, da man var naaet omtrent 25 Mil ind i Landet, deserterede de 325 Folk fra Unjamvesi, som under Vejs stadig havde været opsætsige, og de medtog en Del Vaaben og Varer. Da vi have nævnt, at Stanley omtaler disse Dragere med Ros, skjønt rigtig nok under Forbehold, skulle vi med Hensyn til deres Opsørsel under Cambiers Expedition anføre, at Stanley var ganske anderledes uafhængig stillet over for sine Dragere end de belgiske rejsende, som efter det Foretagendes Natur, for hvilket de stode i Spidsen, havde Paalæg om at fare frem med Lempe og kun i yderste Tilfælde at skride til Blodsudgydelse for at skaffe sig Lydighed. Nu vare gode Raad dyre. En Del af de medbragte Varer bleve ved Hjælp af Sansibarmændene ført til Mpvapva, hvor de rejsende bleve gjæstfrit modtagne af engelske Missionærer. Her blev Expeditionen delt, i det Cambier den 12te August rejste videre alene; Wautier blev i Mpvapva for at passe paa de herliggende Varer,

og Dutrieux rejste tilbage til Mvomero for at besørge det af Expeditionens Gods, som laa her, til Mpvapva, hvor man vilde afvente Ankomsten af friske Dragere fra Kysten.

I Oktober kunde Wautier og Dutrieux fortsætte Rejsen, men den 19de December døde Wautier, og efter mange Gjenvordigheder mødtes endelig atter Cambier og Dutrieux i Førstningen af Januar 1879 i Tabora, en arabisk Koloni paa Vejen mellem Kysten og Ujiji ved Tanganjika Søen. Den fra Stanleys tvende Rejser i disse Egne bekendte Høvding Mirambo gjorde nemlig Landet usikkert og stillede sig ugunstig over for Evropæerne. Cambier havde saaledes ikke, som han havde haabet, kunnet faa Dragere hos Mirambo, og den anden Afdeling af Expeditionen besluttede under Vejs at gjøre en Omvej for ikke at komme i Berøring med ham. Fra Tabora maatte Dutrieux med nedbrudt Helbred vende tilbage til Evropa, og Cambier var saaledes ene tilbage af alle de Evropæere, der Tid efter anden havde været knyttede til Expeditionen. I Tabora afventede nu Cambier Regntiden for endelig atter at bryde op i Maj; men han havde bestandig Uheld med sig, og hyppige Desertioner af Dragerne tvang ham til at lade største Delen af Bagagen blive tilbage hos Høvdingen i Simba nær ved Tanganjika Søen. Selv naaede han den 16de Avgust Karema ved Søens Bredder og begyndte her at anlægge en Station efter at have kjøbt det dertil nødvendige Land af en indfødt Høvding. Senere afhentede han sit Rejsegods i Simba. Karema ligger ved en lille Bugt omtrent 45 Mil syd for Ujiji; Stationen er anlagt tæt ved Søen.

Som vi have set, havde de ulyksalige afrikanske Dragere voldt ogsaa Belgierne de største Bryderier og næsten sat hele Foretagendet paa Spil. Bøffer, Heste og Æsler havde vist sig uanvendelige paa Grund af Tsetsefluens, og skulde Karrer overhovedet anvendes efter en større Maalestok, maatte man i mange Egne begynde med at anlægge Veje. Det var derfor naturligt, at det internationale afrikanske Selskab tænkte paa at anvende Elefanter, og Kong Leopold besluttede derfor for egen Regning at anstille det noget kostbare Forsøg med at føre tæmmede indiske Elefanter til Afrika. Han lod fire saadanne kjøbe, som under Ledelse af Englænderen Carter og tretten indiske Vogtere velbeholdne bleve landsatte den 1ste Juni ifjor i Bugten ved Dar-es-Salaam paa Afrikakysten, ikke langt fra Øen Sansibar. Det er en Selvfølge, at dette første Forsøg paa at bringe den indiske, tæmmede Elefant over paa den afrikanske Skueplads i disse Egne blev fulgt med stor Interesse*).

*) Geogr. Tidskr.: 3dje Bind. 1879. S. 23.

Den 2den Juli brød Carter op i Spidsen for sin Karavane, som foruden de fire Elefanter, der hver bar en Dragt, som vejede et tusende Pund, talte Vogterne og 90 Soldater og Dragere. Den 3dje Avgust naaede Elefantkaravanen Mpvapva. Elefanterne havde gjort deres Sager fortræffelig; de havde klavret paa Klipper, vadet gennem Sumpe og Floder, banet sig Vej gennem tæt Underskov, og, hvad der næsten var det vigtigste, de havde heldig modstaaet de frygtede Tsetsefluere, skjønt disse ofte i store Sværme havde dækket Elefanternes Kroppe. Des værre døde den første Elefant ti Dage senere uden foregaaende Sygdom, og som man antog af Apoplexi, en Dødsarsag, der i Indien skal bortrive mange Elefanter.

Medens Elefantexpeditionen opholdt sig i Mpvapva, indtraf her Kaptaju *Popelin* og Dr. *van den Heuwel*, som det internationale afrikanske Selskab havde sendt af Sted i Spidsen for en ny Expedition, der skulde bringe Cambier Forstærkning. Popelins Expedition havde forladt Kysten den 10de Juli og fulgte Stanleys første Rejseroute til det Indre. Den 15de August kom denne Expedition til Mpvapva. Under Vejs havde den allerede mistet en Deltager, i det Løjtnant *Dutalis*, som Selskabet ogsaa havde sendt af Sted, paa Grund af hidsige Feberanfald havde set sig nødsaget til at vende om for at tiltræde Rejsen til Evropa. Fra Mpvapva maatte ogsaa flere af de indiske Elefantvogtere rejse tilbage til Kysten.

Elefantkaravanen under Carter og Popelins Expedition sloge sig nu sammen og rejste videre i Førstningen af September ad Camerons Rute. I Marenga M'kalis øde Egne holdt de tre tiloversblevne Elefanter ypperlig ud; de fik saaledes engang i 42 Timer ikke noget at drikke og sultede i 31 Timer, men Carter raader dog fremtidige Elefantkaravaner fra at benytte denne Vej, da han mener, at slet Drikkevand var Skyld i, at en anden Elefant, der rigtignok i Indien allerede havde været sygelig, døde i Slutningen af September.

Paa Rejsen gennem det fra Stanleys første Rejse og andre Rejser bekendte Ugogo maatte Carter og Popelin betale fra fem til ti Gange saa stor Tribut som Stanley; thi de Tøjer, hvori Tributen i Almindelighed betales til de fordringsfulde Negerkonger, havde efterhaanden tabt stærkt i Værdi paa Grund af de mange Expeditioner, særlig Missionsexpeditioner, der i den senere Tid vare dragne igjennem Landet. De tæmmede Elefanter vakte, som man kan tænke sig, en umaadelig Opsigt blandt de indfødte, og Rygtet om disse Vidunderdyr forplantede sig i den Grad hurtig fra Landsby til Landsby over hele det østlige, ækvatoriale Afrika, at det paa nogle faa Uger naaede Missionærerne hos Kong M'tesa i Uganda

ved den største Nilsøes nordvestlige Hjørne. Overalt flokkedes Befolkningen om Elefantkaravanen, og Carter fik Bud fra manganen en nysgjerrig Negerfyrste om dog endelig ikke at rejse saa hurtig, at han gik Glip af det mærkværdige Syn. Den 28de Oktober ifjor holdt Elefantkaravanen sit Indtog i Tabora, og denne Dag glemmes sikkerlig ikke for det første blandt Negrene og Araberne her. Carter, Popelin, van den Heuvel og en engelsk Missionær Stokes, som var paa Hjemrejsen fra Uganda, red alle fire paa én Elefant ind i Tabora. Hele Befolkningen var paa Benene og gav sin Forbavselse Luft paa den mest støjende Maade. Carter skriver herom: „Arabernes og de indfødtes Forbavselse lader sig ikke beskrive med Ord, da de saa Elefanterne hilse og gjøre forskjellige Kunster“. Stokes mener, at Kongen af Belgien ved at have sendt tæmmede Elefanter til Afrika har bidraget overordentlig meget til at indgyde de indfødte en høj Grad af Agtelse for Evropæernes Overlegenhed.

Paa Grund af de forhaandenværende gunstige Forhold i Tabora købte Popelin af den arabiske Guvernør her et Stykke Land til en Station, der skulde grundlægges af van den Heuvel, medens Popelin og Carter fortsatte Rejsen. Efter en heldig Rejse kom Popelin den 9de December til den af Cambier valgte Station Karema ved Tanganjika. Carter naaede hertil fem Dage senere, da den tredje Elefant var bleven syg, saa at han havde maattet rejse i korte Dagsrejser, og tæt ved Karema døde des værre ogsaa dette Dyr.

Tre af det internationale afrikanske Selskabs Expeditioner vare saaledes efterhaanden naaede til Karema-Stationen. Medens Cambier havde været 404 Dage under Vejs, havde Popelin gjort en hurtigere Rejse til Tanganjika-Søen end nogen tidligere rejsende, thi han havde kun brugt 152 Dage. Sammenlignelsesvis skulle vi nævne, at Burton og Speke brugte 250, Stanley paa sin første Rejse 236, (tilbage kun 131) og Cameron 327 Dage om Rejsen fra Kysten til Søen.

Som vi have set, bukkede tre af de fire Elefanter under paa Rejsen — en senere Meddelelse om, at ogsaa den fjerde og sidste af de indiske Elefanter skulde være død, trænger til nærmere Stadfæstelse — men Kongen af Belgien og hans Raadgivere anse Anvendelsen af tæmmede Elefanter i Afrika for at være en Sag af saa stor Betydning, at de ikke ville blive staaende ved det første, uheldige og kostbare Forsøg. Der skal atter føres tæmmede, indiske Elefanter til Afrika til Fangst og Afretning af afrikanske Elefanter, og Simba, der ligger omtrent femten Mile nordøst for Stationen Karema, og i hvis Omegn der findes temmelig mange vilde Elefanter, skal være udset til Station for Afretning af disse Dyr. I

gamle Dage har den afrikanske Elefant været tæmmet i Nordafrika, saa at der ingen Grund er til at tvivle om, at Selskabets Bestræbelser i denne Retning ville krones med Held. Selskabet virker med store Midler, det gaar ikke overilet til Værks og lader sig ikke skræmme ved et enkelt Uheld i Førstningen.

I Slutningen af forrige Aar er atter en ny Expedition afgaaet til Forstærkning for Cambier og Popelin. Denne Expedition bliver ledet af Belgieren *Burdo*, der har opholdt sig tre Fjerdingaar paa Jagtudflugter i Egnene omkring Niger- og Benuéfloderne og han ledsages af Belgieren *Roger*. Engelskmanden *Cadenhead*, der særlig skulde gaa Carter tilhaande med Elefanterne, hørte ogsaa til Burdos Expedition, men baade han og Carter ere, som vi senere skulle se, bleve dræbte. Expeditionen, som forlod Kysten den 26de Januar 1880, har Ordre til hurtigst mulig at naa Karema, og den bestaar foruden de nævnte Evropæere af 104 Dragere og 14 Æsler. Efter en exemplarisk hurtig og lykkelig Rejse naaede man allerede den 18de Februar Mpwapva. Alle Æslerne levede, mærkværdig nok, den Gang endnu, og det turde saaledes vise sig, at det dog til bestemte Aarstider lader sig gjøre at anvende Æsler i disse Egne som Lastdyr; hidtil ere alle Forsøg herpaa strandede, i det Dyrene enten ere bukkede under for Tsetsefluens eller for Strabadser. I Midten af Marts Maaned var Expeditionen lykkelig og vel sluppen igjennem det berygtede Ugogo. Naar Burdo kommer til Karema, er det Meningen, at Popelin og Roger skulle rejse videre for at oprette en Hovedstation i eller tæt ved Nyangve. Herfra skulde der da gjøres Forsøg paa at knytte Forbindelse med Stanley, som vester fra arbejder sig frem langs Kongofloden.

Endelig har det internationale, afrikanske Selskab i indeværende Aars Juni Maaned afsendt en Expedition under den belgiske Kaptajn *Ramaekers*, ledsaget af tre andre Evropæere, to Officerer og en Fotograf. Denne Expeditions Maal er ogsaa Karema, og den fører et Dampfartøj med sig, som Kong Leopold har anskaffet for sine egne Midler til Anvendelse paa Tanganjika-Søen. En Maskinist, en Smed og en Tømmermand følge yderligere med Expeditionen for at bringe Dampbaaden i Orden, og det er Hensigten at oplære indfødte til at kunne bruges som Besætning om Bord i den.

I Avgust Maaned er der des værre fra Sansibar indløbet telegrafisk Efterretning om, at Carter og Cadenhead ere bleven myrdede i Omegnen af Simba, som „Times“ skriver af Høvdingen Mirabo, medens franske Blade kalde ham Mirambo. Tanken ledes da selvfølgelig let hen paa den mægtige, af nogle ildesete Negerkonge Mirambo, hvem Stanley roser som en sort Fremskridtsmand med overlegne

Evnor, der, som vi have set, i den senere Tid har stillet sig uvenlig over for Evropæerne, uden dog nogen Sinde at have dristet sig til at myrde en hvid Mand. Der maa imidlertid nærmere Efterretninger til, inden man kan vide, hvordan det egentlig forholder sig; dog det er næppe den kloge Mirambo, som er Ugjerningsmanden. Det samme Telegram meddeler, at baade Cambier, Popelin, van den Heuvel, Burdo og Roger skulle være i Tabora, hvilket for de tre sidste Herrers Vedkommende kan være helt naturligt; men opholde de to førstnævnte rejsende sig ogsaa i Tabora, da er det ensbetydende med, at der paa den vigtige Station ved Tanganjika-Søen ikke skulde findes en eneste hvid Mand. Ogsaa denne Beretning trænger til nøjere Forklaring. I det engelske Underhus, kort forinden Parlamentets Slutning, er der sket en Interpellation i Anledning af Drabet paa de to Engelskmænd Carter og Cadenhead. Sultanen af Sansibar, hos hvem Engelskmænd have betydelig Indflydelse, har nemlig eller rettere gjør Krav paa Højhedsretten over de Egne, hvor Mordet skal være begaaet. Sultanens Myndighed her er ganske nominal, men Understatssekretæren for de udenrigske Anliggender bragte imidlertid Underhuset den Oplysning, at en engelsk Søofficer, Løjtnant *Mathews*, som har faaet Tilladelse til for en kort Tid at gaa i Sultanen af Sansibars Tjeneste, er afgaaet fra Kysten i Spidsen for en Troppesafdeling for at straffe Morderne.

Det er imidlertid ikke alene fra Østkysten af Afrika, at det afrikanske Selskab retter sine Bestræbelser mod det Indre, men ogsaa ad Kongofloden søger en storartet Expedition at trænge frem, og i Spidsen for denne staar ingen ringere end *Stanley*. Om hans Expedition véd man imidlertid endnu ikke ret meget. Da den store rejsende kom hjem fra sin sidste lange Rejse, var han kun kort Tid i Evropa; thi allerede i Marts Maaned 1879 landede han i Sansibar. Over hans Virksomhed her herskede der en vis Hemmelighedsfuldhed; man vidste kun, at han havde paataget sig et vigtigt Hverv i det internationale afrikanske Selskabs Tjeneste, og efter et kort Ophold paa Østkysten rejste han ad Søvejen syd om Kap til Kongoflodens Munding, hvortil han ankom ved Midsommertid ifjor. Et belgisk Dampskib var imidlertid afsendt hertil, hvor det lossede en kostbar Ladning, bestaaende af Bygningsømmer, Telte, Vaaben, Proviant, Varer, tre aabne Dampfartøjer, et mindre Dampskib med to Kahytter, der kunde huse

tredive Personer og tre store, fladbundede Baade, som hver kunde tage 50 Tons. Det nævnte flydende Materiel blev først sat sammen paa Floden. Til Expeditionen hørte en større Styrke af indfødte samt nogle hvide Søfolk, Haandværkere og en dygtig Ingeniør. I Spidsen for denne Expedition skulde Stanley nu oprette Stationer ved Kongofloden, og det er Meningen, at Expeditioner øst fra skulle bringe ham Hjælp, naar det efterhaanden maa lykkes at skyde Stationerne dybere ind i Landet ad denne Kant. Det er en overordentlig vanskelig Opgave, der er bleven stillet Stanley, men er der nogen, som kan løse den, saa er det ham. Han skal nemlig bringe en stor Del af sit Materiale og fremfor alt et eller flere af Dampfartøjerne med sig til den sejlbare Del af den vældige Flod, hvis Løb han opdagede; men inden han naar saa langt, maa han omgaa den Række Vandfald og usejlbare Flodhindringer, som findes i Flodsengen paa Højslettens Affald mod det lave Kystland, der her er nogle og tyve Mile bredt. Af saadanne Forhindringer findes der over tredsstyve. En Station er allerede bleven anlagt ved de nederste Vandfald. Paa Grund af de vanskelige Terrænforhold varede det nogle Maaneder, inden alt blev bragt i Orden her; thi der maatte anlægges et Stykke Vej paa en Skrænt, og Stanley synes under et Forsøg paa at lade et Dampfartøj slæbe en Pram over den første Flodforhindring at have mistet en Del Materiel, ligesom en fransk Missionær meddeler, at et Par af hans Dampfartøjer ere under Reparation, og at han har mistet flere af sine hvide Ledsagere. Stanley skal for Øjeblikket være sysselsat med et efter Forholdene herkulisk Arbejde, nemlig Anlægget af en Vej gjennem en meget besværlig Egn, ad hvilken han maa føre sit Materiel for at naa den sejlbare Del af Floden, hvor da den næste Station skal anlægges ved Stanley Pool, under 4° s. Br. og 17° ø. Lgd. Hvor lang den Vej maa blive, der skal anlægges, skulle vi ikke komme ind paa, da de Talstørrelser vi have set derom, ere meget forskellige; men flere Beretninger stemme overens deri, at det vil blive et aarelangt Arbejde. Stanley er imidlertid endnu den samme som før: hans Ihærdighed er usvækket; han har tidligere overgaaet de dristigste Forventninger og vil forhaabentlig ogsaa gjøre det denne Gang under sin Virksomhed i de Egne, paa hvilke han ved sine sjældne Egenskaber indtil videre har faaet Eneret.